

Alzheimers sjukdom

FAKTABLAD FRÅN SVENSKT DEMENSCENTRUM

Den vanligaste demenssjukdomen

Alzheimers sjukdom orsakas av skador i hjärnan som gör det svårare att tänka, planera och kommunicera. Alzheimer är den vanligaste demenssjukdomen – eller kognitiva sjukdomen som man också säger – och står för 60–70 procent av samtliga fall av demenssjukdom.

Risken ökar med åren

I Sveriges beräknas närmare 100 000 personer vara drabbade av alzheimer. Sjukdomen är ovanlig före 65 år, därefter ökar risken att insjukna med stigande ålder. I åldersgruppen 70–74 år har mindre än fyra procent alzheimer, hos personer som är äldre än 90 år handlar det om mer än var tredje.

Vad händer i hjärnan?

Vid Alzheimers sjukdom börjar proteinet *beta-amyloid* klumpa ihop sig och lagras mellan hjärnans nervceller. Inuti cellerna bildas *fibriller*, små garnnystan som förhindrar transporten av viktiga näringsämnen. Dessa sjukliga förändringar sprider sig och gradvis skadas en allt större del av hjärnan. Sjukdomsförloppet sträcker sig ofta över många år.

Sjukdomen kommer smygande

Alzheimer kan vara svår att upptäcka eftersom de första symtomen kommer smygande. Tidiga tecken brukar vara glömska och problem med att orientera sig, även i kända miljöer. Det blir svårare att lära sig nytt och saker som tidigare var okomplicerade blir besvärliga att planera och utföra. Även oro och nedstämdhet tillhör ofta sjukdomsbilden.

Tidiga tecken på alzheimer

- svårare att lära sig nya saker
- glömmer bort saker som nyligen hänt
- problem med att hitta ord

Symtomen blir fler och starkare

Alzheimer kan pågå i många år. Gradvis försämras allt fler funktioner, till exempel språk, tidsuppfattning och omdöme. Det blir även svårare att kommunicera. Hjälp med påklädning, hygien och personlig vård blir så småningom nödvändigt. Efterhand behövs även hjälp och stöd från samhällets vård och omsorg.

Tidig diagnos

Det är bra att få en tidig diagnos. Kontakta därför en läkare om du misstänker Alzheimers sjukdom. Sjukdomen går inte att fastställa genom ett enkelt prov. Diagnosen bygger istället på en rad olika tester och undersökningar, liksom intervjuer med anhöriga. Utredningen brukar ta 4–6 veckor.

Bemötande och behandling

Att få en förklaring till symtomen ökar möjligheterna att planera för ett så bra och meningsfullt liv som möjligt. Hjälpmedel och annat stöd kan på olika sätt underlätta vardagen. Det är också viktigt att försöka skapa lugn och ro runt personen – stress förstärker ofta symtomen.

Alzheimerforskningen har gjort stora framsteg men ännu så länge finns inget sätt att hejda sjukdomsförloppet. Däremot finns läkemedel som kan lindra symtomen, främst i ett tidigt skede.

2024 • Svenskt Demenscentrum ©

Fler faktablad på olika språk kan skrivas ut från Svenskt Demenscentrums webbplats:
www.demenscentrum.se/Faktablad

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, 08 - 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se